

Різдвяне послання владик УГКЦ в Польщі

„Ось, Діва матиме в утробі й породить Сина, і дадуть йому ім'я Еммануїл, що значить: З нами Бог” (Мт 1, 23).

Всесвітлішим, Всечесним і Високопреподобним Отцям, Преподобним Монахам і Монахиням та всім вірним Української Греко-Католицької Церкви у Польщі

Христос Рождається!
Дорогі Сестри і Брати!

Після сорокаденної мандрівки у вірі дорогами Пилипового Посту, ми прибули сьогодні у наш духовний

Вифлеєм. Неначе пастушки почувши радісну вістку від ангела і як мудреці ведені зорею, ми прийшли поклонитися найбільшому чудові в історії людства, якого ще не було від його початків. Цим чудом, яке перевищує усякі людські уявлення, є таємниця Воплочення Божого Сина і Його народження у людській природі. Стоїмо перед яслами, з яких з любов'ю споглядає на нас Дитя Ісус, благословить нас і прагне

особисто народитися у наших серцях.

У стихирі 9-го Часу у Навечір'я Різдва Христового співаємо: „Сьогодні народжується від Діви той, хто в руках своїх тримає все створіння. Як людина, сповивається той, хто, як Бог, неосяжний; в яслах лежить той, хто небеса спочатку утвердив словом; молоком із грудей годується той, хто в пустині, як дош, послав людям манну. Жених Церкви приймає мудреців, і Син Діви одержує від них дари. Поклоняємося Різду твоєму, Христе! Поклоняємося Різду твоєму, Христе! Поклоняємося Різду твоєму, Христе! Покажи нам і твоє божественне Богоявління”.

У день Христового Різдва наші серця сповняються невимовною (Продовження на 3 сторінці)

35 літ праці «Благовіста»

— на початку була ідея та друкарська машинка

Минає вже 35 літ (з перспективи часу і важливих, всесвітнього значення подій, що в цей час збулися, досягнення, мабуть, помітне), як в руках наших Читачів, вірних Української Греко-Католицької Церкви в Польщі, появилася перший номер часопису. Був тоді січень 1991 року, Різдво Христове й віра, що починаємо добре діло та що буде воно одною з клітин, яка скріплятиме наш розпорошений по цілій країні, переселений в 1947 р. народ.

Ініціатива почалася немов спонтанно і як виклик часу — стрімкий, але не несподіваний, бо обґрунтований політичними подіями громадянського непослуху 1980-их років, які почалися в Польщі й довели до падіння комуністично-радянської

геополітичної системи накинutoї після II світової війни країнам Центральної та Східної Європи.

Редакційна колегія — групка приятелів згуртованих при пароху парафії Воздвиження Чесного Хреста (Продовження на 4 сторінці)

Нова Єва у таїнстві спасіння

На початку листопада 2025 р. римська Дикастерія віровчення опублікувала доктринальну заувагу (італ. *Nota dottrinale*) присвячену титулам, які надається Пресвятій Богородиці. Сама назва зауваги — «Мати вірного люду» (лат. *Mater populi fidelis*) — є одним з титулів, які не викликають жодних сумнівів щодо їхньої обґрунтованості. Іншими «безпечними» є: «Мати віруючих», «Духовна Мати». Титул «Співвідкупителька»

вважається завжди недоречним та неналежним. А титул «Посередниця» стає неприйнятним, коли сиприймається його в значенні єдиного посередництва притаманного Ісусові Христові. Має натомість свою цінність, якщо виражає інклюзивне та спільне посередництво, яке можуть здійснювати всі віруючі, що остаточно веде до прослави Христової могутності.

(Закінчення на 11 сторінці)

Христос Рождається! Славимо Його!

Різдвяна легенда

Зі спаленої оселі зосталося тільки їх двоє. Марія хотіла митися до зорі, щоб придбати дівочу вроду, і дід Осип мусів прорубати їй сокирою полонку в гірському потоці. (Небіжка Ганька, земля їй пером, набила дитині голову такими небиллицями).

— Далеко ще до колиби, діду?

— Ти втомлена? Потерпи, любко, я не годен тебе на руках нести. Ти вже далі дівка, вже лице до зорі вмивала.

— І в колибі є Чорнуля?

— Ти голодна? Пожди ще трішки. Дід зварить тобі зараз вечерю.

Ввійшли до колиби. Війнуло теплом від сина й звірячих тіл. В кутку збилося в громаду кілька переляканих овець, і чорна коза дивилася на них сумовитими очима. Марія розстелила квітчасту хустку й умостилася на сні. Нараз вона сплеснула руками:

— Ой леле! Дитяtko, діду!

— Дитяtko?! — Дід Осип кинув рубати пруття й хотів бачити власними зінцями те чудо. Хлопчик був ще теплий, і коли з нього струсили сіно, він протер очі й підвів чорні вії.

— Леле! То Захарієвої! Вона його тут сховала!

Дід почав лаятися. Що ж їм тепер робити з дитиною? Краще вже кинути

в полонку, як має нидіти без мами серед лісу Він видоїв козу й поставив глечика на вогонь. Тепла пара молока залоскотала хлопчикові ніздрі, і він почав плакати.

— Цить, не плач, — зараз дам їсти, — заспокоювала його Марія і взяла брудний вузлик на коліна.

— Пий перше сама; ти вже геть обімліла, — бурмотів дід Осип. Марія взяла глечика в руку й приклала його до уст дитини. Хлопчик пив жадібно, аж захлинався. Коли він напився, глечик показав дно.

— Будеш їсти куліш без молока, — злився дід Осип, докинув ріща до полум'я й почав варити куліш. Він насупився, як сова, на дитину й на Марію, що почала чесати коси й заплітати дрібушечкою.

— Дурна ти! Хто тебе побачить? Тут тільки ведмеді заходять часом у колибу.

— Нині — Свят Вечір...

— Свят Вечір! Твого тата вбили, твою маму спалили, а тобі свято в голові?

Марія захлипала.

— Та все ж таки нині Свят Вечір...

Вона перевила хлопчика в хустку й почала колихати його на колінах. Йому зарум'янили від тепла і молока щічки, і він засміявся вголос.

Нараз знадвору почувся скрипіт кроків по снігу, і три чоловіки увійшли в колибу. Вони були, може, ще молоді, але бородаті й довговолосі.

— Христос Раждається, — сказали вони. Дід дивився на них недовірко, зукоса. Йому здавалося, що один із них ніс під широким плащем рушницю.

— Славте Його! — відповіла Марія.

Чоловіки, що несміло стояли, побачили її щойно тепер, бо надворі була вже ніч і їх засліпило світло.

— Дозвольте загіртіся? Цьогорічна зима — сувора.

— Вогонь — для всіх.

Вони посідали довкола ватри, що неспокійно миготіла й красила кругляки колиби, та безупинно дивилися на Марію з дитиною.

— Як давно ми не були в людей, — сказав один.

— І як давно не чули дитячого сміху, — сказав другий.

— На тобі ліскових горішків, чічко! — сказав третій.

Марія простягла руку, але горішків було забагато на малу жменю.

— На тобі ще хусточку; зроби вузлик.

— Ай, вона вишивана в волошки...

— Маріїні рожеві пальці перебирали дрібне вишивання. Чоловіки раділи її усміхом, немов би їх гріло весняне сонце або лоскотали полонинські леготи.

— На тобі яблучко червоне!

— На тобі мосяжний хрестик, любко. Молися за нас, грішних.

Дід Осип нараз почав протирати очі. Йому не хотілося вірити, що з-під Маріччиної хустки виблискували білі рукави пацьорковими узорами, що за її головою сходив повний місяць і що дитяtko було перев'язане веселкою. А три чоловіки клячали перед ним на землі й розгортали дари, немов царі перед Ісусом.

Вкінці дід не міг розібрати, чи він Осип, чи Йосиф, він знав тільки, що нізащо не кине хлопчика в полонку, бо це була Свята Ніч.

Яків Гніздовський

Оксана Романів-Тріска, "Різдво Христове".

Віра Вовк

Перед Яслами

Перед Твоїми яслами, малий Ісусе,
Стоїть багато білих, і чорних овець,
З якими Ти любиш гратися.
З їх кучериків Твоя Мати пряде довгі нитки,
Тче тобі з них капчурі і чорно-білі бесаги
На дари від святих Трьох Царів.
Перед Твоїми яслами, малий Ісусе,
Поклякали лагідноокі сарни і дужі олені,
Що розказують Тобі верховинні легенди.
Вони дихають тепло на твою сорочечку
І дарують Тобі своє пахуче сіно,

Бо надворі скрипить сніг під постоломи.
Перед Твоїми ясла, малий Ісусе,
Приблукало примерзле вовчєня,
Перекинуло Твій ящик, лизнуло Твій борщик,
І скочило до Тебе на м'яку пеленку.
Мати Божа сплеснула руками:
"Ой горєнько! Воно мені Синка подрпає!"
Але мале вовчєня дивилося на неї сумнооко:
"Всі мене гонять, нікому я непотрібне,
Раз найшло тепле лігво — невже проженеш?"
Мати Божа всміхнулася, порснули сміхом
ангели.

Ісус притулювся до сірої вовчої вовни
І — задрімав. Загнали дудки і сопілки.

Різдвяне послання владик УГКЦ в Польщі

(Продовження з 1 сторінки)

радістю і захопленням, бо ось Предвічний Божий Син, якого небо не може помістити, народжується з Діви Марії і стає одним з нас. Той, який тримає у своїх долонях цілий всесвіт; силою Святого Духа починається у лоні і чинить себе немовлям, годується молоком своєї Матері Марії, дозволяє себе носити в батьківських обіймах Обручника Йосифа і чекає від них людської любові, піклування, тепла та захисту.

Хто з присутніх у Вифлеємі і пізніших сучасників Ісуса міг подумати, що Син Божий — Друга Особа Пресвятої Тройці може стати людиною? Це можна б було розумом ще огорнути, якби Христос чудесно появився неначе *Deusexmachina* — в „готовій” людській постаті. Однак Він народився як беззахисна дитинка, повністю залежна від своїх земних батьків: „**І ось вам знак: Ви знайдете дитя сповите, що лежати в яслах**” (Лк 2,12).

Різдво Христове — це чудо, яке торкається розуму і серця. Той, хто не розуміє суті християнства, може навіть заперечувати правду, що Бог стає людиною. З боку атеїстичних філософів не бракувало провокаційних запитань: чи бути людиною взагалі пристойть Богові, чи це не чинить Його слабосильним і не суперечить Божій гідності і природі Бога як такої? Існує ціла святоотцівська традиція, яка каже, що навіть ангели у небі були на самих початках випробувані у своїй вірі власне вісткою про майбутнє Воплочення Божого Сина, що остаточно призвело частину з них до непослуху, невірності, бунту і падіння.

Дорогі Сестри і Брати!

Хочемо і себе самих сьогодні запитати, чи віримо у правду про те, що Син Божий 2025 років тому об’явився в людській подобі на цій землі? Чи віримо, що жив життям, притаманним кожному із нас і що в людському тілі нас відкупив? Чи у Святому Ювілейному Році Надії — який закінчується — запросили ми Ісуса до наших сердець і проголосили Його Господом усього нашого життя? Чи врешті сьогодні з нетерпінням очікуємо Його приходу і є душевно готовими, щоб Ісус Христос народився в нас?

Щоби зрозуміти суть таємниці Вифлеємського чуда, нам потрібно

вирушити у своєрідну прощу віри і смиренного вивчання Божих задумів. Основною метою приходу Божого Сина у світ є безмежна і незмінна любов Творця до свого сотворіння: „**Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним. Бо не послав Бог у світ Сина, щоб світ засудити, лише щоб ним спасти світ**” (Йо 3, 16-17).

Син Божий у новонародженому Дитяті Ісус приходить до світу не як Суддя, але як Пастир, Лікар і Спаситель. Він — Еммануїл — Бог з нами. Об’являється як Той, хто безмежно любить людину, яка страждає від гріха. Тужачи за людиною, сходить з неба і спішить на землю, щоб рятувати її з неволі диявола, гріха та смерті. У такий спосіб нищить глибоку пропасть, яку між людством а Богом вирив гріх. Над цією пропастью Він стає мостом і наново еднає людину з Богом, привертаючи їй участь у небесних благах. На Великому Повечір’ї Різдва Христового Церква молиться такими словами: „**Небо і земля нині з’єдналися, коли Христос народився; нині Бог прийшов на землю, людина ж на небо вийшла; нині задля людинолюб’я з природи невидимий, став видимий тілом**”.

Будучи Всемогутнім, Син Божий вибирає шлях смирення та приниження, щоби розділити з нами наші радощі, болі та випробування, і принести світло Своєї любові у темряву нашого існування: „**Він існуючи в Божій природі, не вважав за здобич свою рівність із Богом, а применив себе самого, прийнявши вигляд слуги, ставши подібним до людини. Подобою явившись, як людина він понизив себе, ставши слухняним аж до смерті, смерті ж — хресної**” (Флп 2, 5-8).

Христос народжується як беззахисна дитина і є повністю залежний від Марії та Йосифа. Світ, до якого приходить Спаситель, парадоксально на Нього не чекає. Людські серця є закриті і сповиті темрявою. Немає Він хати і колиски, але — печеру, ясла і сіно. Є біженцем перед лютістю шаленого Ірода, який, лякаючися Його влади, видає наказ Його вбити. Протягом цілого свого земного життя служить людям: проповідує Царство Боже та кличе до навернення і пізнання правдивого Бога. Відпускає гріхи, лікує тілесні немочі, визволяє з неволі

диявола, годує голодних та наповняє радістю і надією засмучені серця. Нікого не відкидає, але прагне притягнути до себе всіх. Є самотній — бо багато тих, хто Його відкинули і найближчі неодноразово підвели. З Вифлеєму прямує до Єрусалима, щоби в добровільній посвяті за кожну людину, прибити на хресті її гріх, віддавши за неї своє життя. У цей спосіб, силою своєї жертвенної любові, нищить диявольське царство неволі і воскреснувши, привертає людині гідність Божої дитини і спадкоємця участі у вічному житті Святої Тройці.

Таким чином бачимо, що ця інтервенція Бога, який спішить рятувати своє сотворіння від загибелі і спрямувати на шлях обоження, має знамена нового творчого акту. Святий Григорій Ниський навчав, що Воплочення відбулося саме в момент, коли людина опинилася на самому дні прірви, у найбільшому моральному падінні. Тому Дитя Ісус покладене в яслах на сні, яке символізує сам центр людського гріха. Воплочення Сина Божого є, отже, святом відновленого людства, що Церква прекрасно оспівує у тропарі з Передпразництва Різдва Христового: „**Готуйся, Вифлеєме, розкрийся всім, Єдеме, красуйся, Євфрате, бо дерево життя в вертепі розквітнуло від Діви. Її лоно раєм мисленним явилось, в якому — божественний сад. З нього, івши, будемо жити — і не, як Адам, померемо. Христос раждається, щоб оновити упалий колісь образ**”.

Дорогі Сестри і Брати!

Завершується Святий Ювілейний Рік Надії, проголошений у зв’язку з 2025-літтям від приходу у світ Сина Божого і нашого Господа Ісуса Христа — Нашої Надії. Кожен із нас як „Паломник Надії” мав особливу нагоду, пройшовши символічно через відкриті двері визначених храмів, пройти через відкрите серце нашого Спасителя у перемінене життя згідно зі словами Христа: „**Я — ворота. Хто увійде через Мене — спасеться. Він увійде, вийде і знайде пасовисько**” (Йо 10,9). Це був особливий час для навернення, покаяння, отримання повного відпусту та примирення з ближніми, з наголосом на Божому милосерді та прощенні гріхів. Дякуємо Богові за цей час ласки, у якому ми могли поглибити свою віру, знайти новий сенс життя та зміцнити зв’язок із Церквою.

У цьому році прийшлося нам попроситися з бл. п. Папою Франциском, (Закінчення на 4 сторінці)

35 літ праці «Благовіста»

(Продовження з 1 сторінки)

в Гурові Ілавецькому о. Юліяні Гбурові (що у майбутньому, 7 липня 1994 р., був хіротонізований на єпископа УГКЦ) та вулиці Шопена 15, де він тоді проживав. Там, вживаючи сучасної термінології, стала працювати своерідна віртуальна, пересувна редакція (такою, зрештою, залишається вона й до сьогодні).

На початку було нас п'ятеро. З бігом часу появились персональні коректи, проте з давнього колективу активних залишилися ще до сьогодні дві особи. Звичайно, додати ще до них треба й (щоправда невелику, але все-таки) громадку приятелів, що реально й терпеливо підтримують та допомагають словом і вчинком. Також і з-за кордону.

З першим номером часопису його появу привітав Преосвященний Владика Іван Мартиняк: «Вельми радію почувши голос „Благовіста“, який нестиме християнську істину всім українцям розсіяним по Польщі. Надіємось, що спричиниться він до поглиблення віри в нашому народі, pomoже піднести

рівень релігійного знання і стане тим добрим приятелем українських сімей у дорозі до Бога. Благословлю всім тим, які словом, жертвою і працею поширять Божу Правду. Владика Йоан».

На початку, в епоху, коли навіть звичайна (аналогова) друкарська машинка була поважним викликом, а комп'ютери були взагалі недосяжною електронною новинкою, яка щойно стала появлятися, виникло поважне запитання, як будемо працювати не розпоряджаючися відповідним обладнанням (про персональні

Фрагмент першої сторінки першого номера «Благовіста».

Різдвяне послання владик УГКЦ в Польщі

(Закінчення з 3 сторінки)

який упокоївся у Світлий Понеділок і вітати чергового наслідника Святого Апостола Петра в особі новообраного Папи Лева XIV. Наша Церква у Польщі згідно рішення Синоду Єпископів УГКЦ, яке поблагословив Папа Лев XIV отримала чергового єпископа — Владика Марюша Дмитерка як помічника для Вроцлавсько-Кошалінської Єпархії. Митрополичий Синод УГКЦ у Польщі після затвердження рішень Блаженнішим Святославом, проголосив, що Пасха і усі рухомі свята будуть святкуватися на території Перемисько-Варшавської Митрополії за григоріанським календарем.

Також цього року Церква святкувала 1700-ліття Собору у Нікеї, який в реакції на ересь арианства уклав Нікейський Символ Віри, в якому визнаємо нашу віру в: „Господа Ісуса Христа, Сина Божого, єдинородного, від Отця родженого перед усіма віками — світло від світла, Бога істинного від Бога істинного, родженого, несотвореного, єдиносущного з Отцем”.

На жаль, нам і надалі, доводиться святкувати це Різдво Христове в тіні війни в Україні, яку лютий ворог — росія вже 4-й рік жахливо мучить, сіючи смерть, знищення, сльози і горе. Кожного дня отримуємо драматичні вістки про вбитих, пораних і загинувших безвісті. Гине цвіт нації і безпощадно нищена є українська земля. Схиляємо низько наші голови перед захисниками України, які жертвують своє життя на жертвовнику держави. Обіймаємо нашими молитвами убієнних і усіх, які страждають і оплакують своїх рідних. Смирено просимо у Дитятка Ісуса — Князя миру, щоби зглянувся над многостраждальною Україною, зупинив руку шаленого Ірода, подарував Їй волю та довгоочікуваний справедливий мир.

Дорогі Сестри і Брати!

Вітаємо вас з Різдвом Христовим і по батьківськи просимо, з вірою відкрити свої серця на прихід Божого Сина. Він єдина надія і порятунок для світу. Він є Світлом, яке проганяє всяку темряву.

Так само, як у Вифлеємі Він народився непомітно, так і сьогодні об'являється та є присутній всюди там, де є взаємна любов, людяність, добро, прощення і мир. Він сьогодні стоїть біля кожного серця: „Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто почує Мій голос і двері відчинить, Я до нього ввійду, і буду вечеряти з ним, а він зо Мною” (Од 3,20).

На Різдвяні Свята і Новий Рік зі щирого серця Вас благословимо!
Благословення Господнє на вас!

† **Архієпископ Євген Попович**
Митрополит
Перемисько-Варшавський

† **Єпископ Володимир Ющак**
Владика Вроцлавсько-Кошалінський

† **Єпископ Аркадій Трохановський**
Владика Ольштинсько-Гданський

† **Єпископ Марюш Дмитерко**
Владика-помічник
Вроцлавсько-Кошалінський

Перемішль — Вроцлав — Ольштин
Різдво Христове 2025 р. Б.

комп'ютери вже не згадуючи). Подібно було й з фотографією, для якої необхідна була фотолабораторія, бо ж цифрова техніка, просто, ще тоді не існувала. У пригоді стала редакція варшавського «Нашого Слова», але в ті роки до Варшави потрібно було якось доїхати. Дорога, переважно поїздом, займала до десяти годин в один бік і це також був поважний виклик.

Події

На сторінках «Благовіста» — своєрідний хронік церковного й громадського життя та активності на суспільно-освітній ниві, записані найважливіші події, що показують нашу небайдужість у духовній праці для загального добра. За 35 літ, з найважливіших подій, що за нами, між іншими, ми помітили:

- хіротонію першого в післявоєнній Польщі єпископа для греко-католиків, Владика Івана Мартиняка;
- святкування ювілею 400-ліття Берестейської унії;
- єпископські свячення Владика Юліана Ѓбура та Владика Василя Медвіта з призначенням до праці на території Львівської Єпархії;
- коронацію ярославської чудотворної ікони Милосердя Двері;
- інтронізацію Владика Мартиняка до собору св. Івана Хрестителя в Перемішлі (*переказання храму відбулося з грубими протестами частини перемиської римо-католицької спільноти*);
- хіротонію Владика Теодора Майковича;
- переказання греко-католикам у Вроцлаві готичного храму св. Вінкентія на катедральний собор;
- призначення Владика Володимира Ющак ординарієм Вроцлавсько-Ѓданської Єпархії;
- візит Папи Івана Павла II в Україну;
- призначення Владика Євгена Поповича єпископом-помічником Перемисько-Варшавської Архиепархії;
- митрополичий інґрес Владика Євгена Поповича до перемиської архикатедрі;
- візит на державному рівні Патріярха Святослава Шевчука до Польщі, зустріч з Президентом Коморовським, зустріч і молитва з вірними УГКЦ в Гурові Ілавецькому;
- утворення Ольшотсько-Ѓданської Єпархії УГКЦ;
- хіротонію Владика Аркадія Трохановського;

Основний робочий стіл журналіста кінця 1980-их рр.

Перша комп'ютерна клавіатура з українським шрифтом виготовлена для «Благовіста» фірмою Суфронех.

- проголошення кардиналом УГКЦ Преосвященного Владика Миколи Бичка;
- спільний Собор трьох Єпархій УКЦ в Польщі;
- хіротонію єпископа-помічника для Вроцлавсько-Кошалінської Єпархії Владика Марюша Дмитерка.
- зустріч Глави УГКЦ Патріярха Святослава з вірними в конкатедрі Покрови Пресвятої Богородиці в Ѓданську.

Календар

Одночасно з появою часопису, редакційний колектив почав працювати над календарем-альманахом, своєрідним форумом, де публіцисти, науковці, дослідники історії та суспільства мали б змогу друкувати свої статті.

Перший календар (у 1991 р.) був тільки надрукований на сторінках «Благовіста» і подавав сам місяцелік (літочислення). Наступного року появилася вже реальний альманах, який розвивається й друкується до сьогодні. Його

інтегральна частина, це шематизм Перемисько-Варшавської Митрополії, який кожного року оновлюється й зазначає всі персональні зміни на її території.

Від серпня 2022 р. «Благовіст» друкується на 16 сторінках розміру А-4. Він доступний також від даного місяця у форматі PDF (Portable Document Format), який кожен бажаючий може безкоштовно видрукувати на домашньому друкувальному пристрої.

Звичайно, з плином часу одинична кількість друкованих газет і альманахів зменшилася в ситуації активності читацького ринку, який віддає більшу перевагу пересиланню коротких (не конче грамотньо оформлених) записок плюс прості зображення. Проте треба бути переконаним, що друковане слово має свою глибоку вартість і належить його поважати та що воно не відійде в повне забуття.

«Благовіст»-журнал і календар-альманах у своїх книгозбірнях мають головні національні й університетські бібліотеки Польщі.

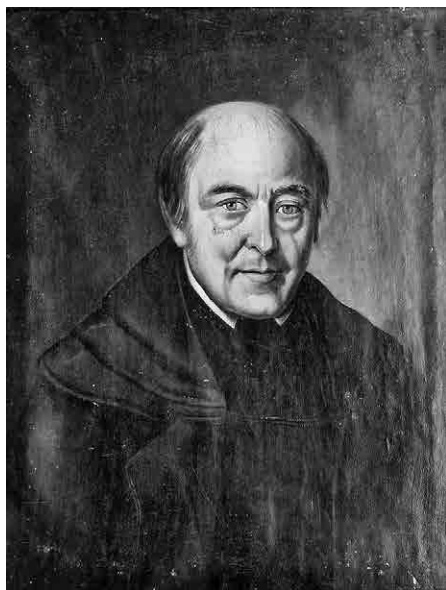
ред. Богдан Тхір

Ojciec Bazyli Kalinowski

(1773-1865)

W 2025 roku przypadła 160 rocznica śmierci znanego bazylianina o. Bazylego Kalinowskiego, którego postać łączy podlaskie miasteczko Supraśl (położone nad rzeką Supraślą) z nową tradycją bazylianską tworzoną w warunkach Królestwa Polskiego w Warszawie.

Na warszawskich Powązkach (kwatery 24, rząd 1, grób 17), znajduje się niemal zapomniana mogiła związanego z Supraślem bazylianina-patrioty, Podlasiarza i szlachcica — ojca Bazylego Kalinowskiego. Na nagrobku napisano, że zmarł dnia

Portret o. B. Kalinowskiego ze zbiorów klasztoru Ojców Bazylianów na ul. Miodowej w Warszawie.

21 października 1865 r. w wieku 108 lat! Był stryjem Karola Kalinowskiego (1821-1882), pamiętnikarza i spiskowca. W dokumentach klasztornych występuje od 1795 r. jako jeszcze brat zakonny żyjący i studiujący w Supraślu¹. Wówczas od dwóch lat był już zakonnikiem, a od 3 lat mieszkańcem opactwa.

O ks. Bazylim Kalinowskim, przy okazji opisywania biskupa — archimandryty Jaworowskiego, wspominał w swojej monograficznej pracy Rosjanin Nikołaj Dalmatow, autor książki wydanej w 1892 r. w Petersburgu pt. „Supraslskij Błagowieszczenskij Monastyr”. Z perspektywy Rosjanina pisał, że obaj duchowni byli podobnego, polskiego charakteru. Krytykował Kalinowskiego za jego religijny „fanatyzm”. Taki epitet otrzymał m.in. dzięki temu, że nie podzielał planów zdławienia Zakonu, rusyfikacji, a także próby przejęcia

funduszu klasztoru bazylianów w Warszawie przez archimandrytę supraslskiego Nikodema Marcinowskiego, który po 1839 r. pozostawał w Supraślu jako duchowny prawosławny. Dalmatow krytycznie odniósł się do przywołania przez Kalinowskiego w jednym z pism do Supraśla, przestrogi Apostoła Piotra z II listu wers 22, dotyczącej fałszywych nauczycieli². Stwierdził, że Kalinowski tak jak inni unicy, dobrze odrobił lekcje łacińskich autorów o prawosławiu, w szczególności jezuitę „Antoniego Kuleszy”, autora książki „Wiara prawosławna”³.

Bazyli Kalinowski mieszkał przez wiele lat w klasztorze w Warszawie przy ulicy Miodowej, który od zarania był klasztorem filialnym opactwa supraslskiego, podobnie jak klasztory w Kuźnicy i Drohiczyźnie. Jako były prowincjał, przeciwstawił się planom zabrania w 1841 r. funduszu klasztorowego przez wówczas już prawosławnych mnichów z Supraśla i zaświadczył, że jako unita jest „ostatnim synem supraslskiego klasztoru”, w którym przebywał 13 lat ze swojego długiego życia⁴.

Kalinowski w Supraślu przebywał od roku 1793, następnie mieszkał w Drohiczyźnie, aż w końcu archimandryta bp

2 „Lecz byli też fałszywi prorocy między ludem, jak i wśród was będą fałszywi nauczyciele, którzy wprowadzą będą zgubne nauki i zapierać się Pana [będą], który ich odkupił, sprowadzając na się rychłą zgubę”.

3 W rzeczywistości autorem książki, na którą powołuje się Dalmatow był nie Antoni a jezuita Alojzy Kulesza autor wnikliwej pracy „Wiara Prawosławna Wschodniej Cerkwi [...] Objąsniiona od przyjętej Unii Boga z Człowiekiem Roku 1704 w Wilnie w Drukarni Akademickiej S.J.”, ss. 344.

4 N. Dalmatow, *Supraslskij Błagowieszczenskij Monastyr*, Sankt Peterburg 1892, s. 72-73.

Jaworowski w 1806 r. odesłał go do Warszawy na Miodową, do dawnego klasztoru filialnego podlegającego pod supraslskich zakonników. Bazując na źródłach rękopiśmiennych łatwo skorygować wiek zmarłego. Otóż na dokumencie pruskim z 14 czerwca 1800 r. zawierającym tabelaryczne zestawienie wszystkich 17. Bazylianów Supraslskich, pod numerem 11 widnieje „Basilius Kalinowski”. Dalej czytamy, że urodził się on w 1773 roku w Kalinówce w Województwie Podlaskim. Przeżył więc nie 108 lat, ale jak się okazuje 92 lata! Do klasztoru wstąpił w 1792 r. a pierwsze śluby złożył w 1793 r. Po przybyciu do Warszawy uległ poważnemu wypadkowi, który upo-

Nagrobek o. Bazylego Kalinowskiego. Warszawa, Powązki.

śledził go do końca jego dni. Pisał o tym wypadku w 1856 r. starając się o pozwolenia na przejście na emeryturę i dożywocie w klasztorze w Warszawie: „Umykając z pierwszego piętra oknem w 1807 roku przed awanturczym oficerem francuskim, zabić mnie chcącym, nabawiłem →

Supraslski klasztor.

¹ Mikołaj Ratkiewicz, *Kronika Lawry Supraslskiej*, s. 400-402.

Рішення Всесїї Синоду Єпископів Перемисько-Варшавської Митрополії УГКЦ

V Сесію Синоду єпископів Перемисько-Варшавської Митрополії проведено в Ольштині 14 листопада 2025 року. Під час засідань було розглянуто низку душпастирських, організаційних та адміністративних питань життя Церкви у Польщі. Ухвалено, між іншими, такі рішення:

- Згідно з постановами Синоду Єпископів УГКЦ з 2025 року, кожна єпархія, у межах своїх можливостей, продовжуватиме працю над втіленням синодальних рішень. Особлива увага приділятиметься душпастирству родин, з активізацією діяльності єпархіяльних Комісій та Відділів Душпастирства Родини. З огляду на складну ситуацію родин у часі війни, призначено Владика Аркадія Трохановського міжєпархіяльним координатором душпастирства родин.
- Прийнято Душпастирський план Митрополії на 2026 рік, у його

рамках вирішено організувати і провести такі (серед іншого) спільні душпастирські заходи:

- всецерковну прощу до Ярославської Ікони Матері Божої «Милосердя Двері» (15–17 травня 2026) з нагоди 30-ліття:

- заснування Перемисько-Варшавської Митрополії, заснування Броцлавсько-Гданської Єпархії і коронації Ікони Матері Божої «Милосердя Двері»;
- всецерковну прощу до санктуарію святих Верховних Апостолів Петра і Павла в Хшанові (27 червня 2026);

- всецерковну прощу на Гору Явір на Лемківщині (17 липня 2026);
- всецерковну прощу до санктуарію Матері Божої — Покровительки Скитальців у Білому Борі (5-6 вересня 2026).

Прийнято рішення, що від Неділі про Закхя — 18 січня 2026 року — на території Перемисько-Варшавської Митрополії святкування Пасхи та всіх рухомих свят буде проходити згідно з григоріанським календарем.

Синод призначив Митрополичих модераторів:

- **Архієпископ** Євген Попович — Духовна Семінарія у Любліні, Міжєпархіяльний Трибунал, Військовий Греко-Католицький деканат;
- Владика Володимир Ющак — Митрополича Комісія у справах соціальних комунікацій, Регентський Інститут;
- Владика Аркадій Трохановський — Митрополича Катехитична Комісія, Редакція «Благовіста»;
- Владика Марюш Дмитерко — Митрополича Літургійна Комісія, Братство Греко-Католицької Молоді «Сарепта». (ред.)

się kalectwa rupturą zwanego, skutkiem którego ledwo łązić mogę będąc paskami spętany. Oprócz zaś nieuleczalnego tego kalectwa od lat 6 przeszło mam sparaliżowane wszystkie palce u rąk obu....”

Przy okazji warto zacerpnąć informację z książki Jana Lewandowskiego⁵, że Kalinowski obok dwóch innych bazylianów (Rzewuskiego i Raczyńskiego), oskarżany był przez Rosjan o udział w Powstaniu Listopadowym. Uczestniczył w zrywie niepodległościowym pomimo tego, że unicki biskup Felicjan Szumborski — senator Królestwa Polskiego, potępił powstanie, nazywając je „haniebnym rokoszem, buntem przeciw prawowitemu monarsze”. Władze administracyjne Królestwa Polskiego, a dokładniej „Jaśnie Oświecony Książę Namiestnik” żądał od unickiego biskupa chełmskiego wydalenia Kalinowskiego z Warszawy i przeniesienie go na co najmniej rok do innego klasztoru.

5 Jan Lewandowski, *Na pograniczu. Polityka władz państwowych wobec unitów Podlasia i Chełmszczyzny 1772-1875*, Lublin 1996, s. 60.

Powodem kary było to, że Kalinowski naraził się Rosjanom „z powodu odprawienia nabożeństwa żałobnego w czasie rewolucji i procesji”. Na jednym z dokumentów znajduje się adnotacja, że 20 grudnia 1833 Kalinowski wyjechał z Warszawy i mieszka w klasztorze bazylianów w Chełmie. Szybko jednak powrócił do Warszawy i w latach 1834-1838 był prowincjałem Zakonu Bazylianów w Królestwie Polskim. Podlegało mu 5 igumenów (Zamość, Chełm, Warszawa, Lublin, Biała Podlaska).

«Opis życie x. Bazylego Kalinowskiego. Urodziłem się w obrządku rzymskim z rodziców szlacheckich [Mikołaja] i Kunegundy z Ko[...]ckich Kalinowskich, dnia osiemnastego sierpnia 1772 roku w Kalinówce [...] w Województwie Augustowskim Obwod[...] [...]sińskim, Powiecie Tykocińskim w parafii Kuleszkiej. Teraz zostaję w klasztorze Księży Bazylianów w Warszawie. Majątku żadnego jako zakonnik nie miałem i mieć go nie mogę. Od dzieciństwa wzrastałem przy rodzicach do roku 1783, w którym byłem posłany do szkół. Uczyłem się w Tykocinie u Księży Misjonarzy, w których skończywszy

czwartą klasę przy rodzicach byłem lat trzy. W roku 1793 wstąpiłem do Zakonu Księży Bazylianów do Supraśla, gdzie odbywszy nowicjat roczny, przyjąłem w tymże klasztorze profesję zakonną, po której odbywałem studia duchowne sposobiące mnie do stanu kapłaństwa. W roku 1794 wyświęcony zostałem na kapłana i mieszkałem ciągle w Supraślu lat 12. W tymże klasztorze byłem na funkcjach tych: lat 2 byłem prefektem wozowni, lat 4 kasjerem, lat 5 prokuratorem ekonomii. W roku 1802 wysłany byłem do Drohiczyzna i tam lat 4 byłem wikarym i kaznodzieją. W roku 1806 dnia 15 października za obojętną JW. Opata supraślskiego biskupa włodzińskiego Leona Jaworowskiego wysłany zostałem z Drohiczyzna do Warszawy w czynie wikarego i Kaznodziei, w którym ciągle lat 29 zamieszkały jestem...

Ks. Bazyli Kalinowski Z.S.B.W. Prowincjał i Superior Warszawski. Warszawa, 27 marca 1835 roku.⁶

dr Radosław Dobrowolski

6 Archiwum Państwowe w Lublinie, *Konsyсторz Chełmski*

Віра Вовк

Віра Вовк, це одна з найзагадковіших наших письменниць, поетеса Нью-Йоркської групи, авторка понад сотні книг (поезії, проза, драматургія, переклади, наукові монографії, мемуари тощо), невтомна культуртрегерка українства, лавреат Шевченківської премії.

Професор німецької літератури в Державному університеті Ріо-де-Жанейро.

Віра Вовк (Віра Селянська) народилася 2 січня 1926 року в Бориславі (українські землі довоєнної Польщі, нині Львівська область) у родині лікаря й археолога. Зростала на Гуцульщині в містечку Кути. Навчалася в гімназії у Львові, потім у середній дівочій школі ім. Клари Шуманн у Дрездені.

В еміграції з 1945 року, спочатку в Німеччині, а згодом у Бразилії. Студіювала германістику, славистику, музикологію у Тюбінгенському університеті. З 1949 року разом з матір'ю переїхала до Ріо-де-Жанейро, де закінчила університет, стажувалася також у Колумбійському (Нью-Йорк) і Мюнхенському університеті, де вивчала і порівняльне літературознавство. Здобула докторський ступінь із філософії.

Після отримання освіти, стала професоркою німецької літератури в Державному університеті Ріо-де-Жанейро. З 1957 року — завідувачка кафедрою германістики цього університету.

Активно пропагувала українську культуру та мову. Виступала з літературними доповідями, лекціями й авторськими вечорами у Нью-Йорку, Вашингтоні, Філадельфії, Клівленді,

Чикаго, Детройті, Торонто, Монреалі, Оттаві, Ванкувері, Лондоні, Парижі, Римі, Мадриді, Мюнхені, Буенос-Айресе, Києві, Львові.

Віра Вовк померла 16 липня 2022 року в Ріо-де-Жанейро.

Джерело: Бібліотека Української Літератури

Віра Вовк

Автопортрет

Мої батьки — старого роду,
Та кров моя — червона кров.
Гуцульсько-бойківська порода
Одвертий погляд шле з-під бров

Низьких і рівних, як бувають
Над Рибниць зеленню кладки;
Чоло пряде думки й ховає,
На віно, за тонкі рядки.

Каштани хвилями спливають
На готику вузькавих пліч,
І щось дитяче промовляє
В устах округлих; з ясних віч

Дме простір від Карпат по Анди:
Там знайдеш тайство розет,
Там чайні виплекав троянди
Мій дід — священник і поет.

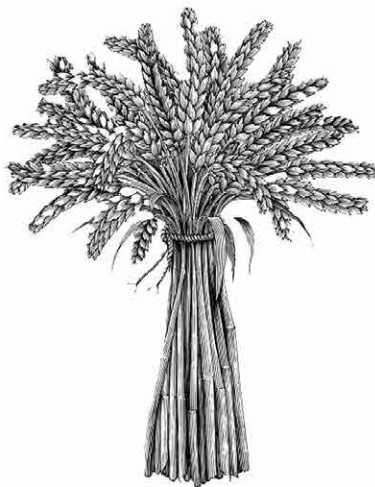
Святий вечір

Чекаєш першої зірки.

Ось і вона! Хто має час, накриває або допомагає накривати стіл. Парубок приносить „діда”, себто житній сніп, і ставить у кутку, пастух кидає під стіл в'язанку сіна і розстелює дідух по підлозі. „А тепер уважати на вогонь!” — остерігає усіх; він старий, йому й остерігати вільно. Не одно пережив і не одно бачив на своїм віку. Пожежі від дідуха також.

— А не забудьте там про часник! — кличе мама з кухні.

Кладуть часник під обрус на чотирьох кінцях стола, бо він має велику силу, його ароми бояться усякі недуги. Поміж тарілки кидають гіллячки темно-зеленої соснини. Та ще з ялинкою клопіт. Хоч вона буцімто й не наша,

лиш з далекої півночі прийшла, але так вдомашилася в нас, що тяжко знайти священичу хату, де її не вбирали б.

Ось і ялинка готова. Така пишна й розкішна, хоч малюй. А що буде, як по вечері всі свічки на ній засвітять! Розкіш одна...

Нараз відзиваються пси, і в сінях чути шурання ніг. Входить дівчинка, обкручена великою маминою хусткою, бо надворі мороз, і каже: „Просили вас татуньо й мамуня, і я вас прошу на коляду”. Проговоривши ті слова, подає миску з дарунками, між якими бувають горіхи, мед, медівники, на що яку хату стати.

„А чия ти, доню? — питають її, вона каже, й записують на листочку паперу. — Подякуй мамуні і проси татуня,

щоби на другий день свят прийшли до нас на вечерю”.

Та ще вона не зачинила за собою дверей, як увійшов хлопець. Так само кланяється і просить на коляду. За ним другий, третій, десятий. Хлопці й дівчата сипляться, як з мішка. А всі такі повновиді, веселі, здебільшого багачькі діти.

Перейшли.

Тепер батько бере тарілку з просфорою, помащеною медом, всі підходять до нього, діляться нею і бажають собі усього добра.

І про челядь на забувають. Батько й мати виходять до кухні, де накритий стіл до челядної вечері, і так само обмінюються бажаннями. З усіма, хто там є. Не дай Боже, обминути кого!

Що лиш тоді вертаються до їдальні, до пісного борщу з ушками, до риби студженої і смаженої, до голубців з грибочками, до пиріжків з капустою і з сушеними сливками, до сушені, що її подекуди зовуть „узваром”, і до куті на-зимно. Страв повинно бути дванадцять, і як почислити все, що на стіл подадуть, то стільки й буває, бо Бог ласкав, не відмовляє родючої сили нашій землі. →

Зимова Пасха

Різдво Христове у світлі Візантії та Сирії

Світ мерехтить вогниками. У торгових центрах пахне корицею, звучить «*Carol of the Bells*», а пластикові олені стоять під штучними ялинками, мов солдати нової релігії — релігії настрою. У грудні все говорить про свята — тільки дуже мало про Бога. Різдво на Заході стало казкою про теплу сім'ю, а не про вогонь, який спалює смерть.

Натомість у традиції Сходу — грецькій і сирійській — Різдво Христове не є ідилією, а Пасхою зими, початком шляху до Голгофи.

Американський православний богослов Томас Гопко писав: «Христос був покладений у печеру, щоби бути покладеним у гріб; Його вшанували мудреці, щоби увесь світ прославив Його після воскресіння».

Це речення відкриває іншу перспективу: ясла у Вифлеємі — не лише колиска, а перший жертвник, перша тінь хреста. На візантійських іконах Дитя лежить у яслах, схожих на кам'яний саркофаг, а пелени нагадують погребальну плащаницю. Темна печера — це образ світу, зануреного в гріх, але також і праобраз гробу, з якого Христос вийде переможцем. Схід ніколи не дозволяв відокремити ясла від хреста. Для візантійського іконописця чи сирійського поета це — одна подія, одне світло, що проходить крізь тінь.

У навечір'я Різдва Церква співає стихиру: «Сьогодні Той, хто тримає у руці все творіння, народжується від Діви; Той, до сутності якого ніхто не може доторкнутися, зв'язується пеленами як людина; Той, хто посилав манну, годується молоком; «Наречений Церкви кличе мудреців».

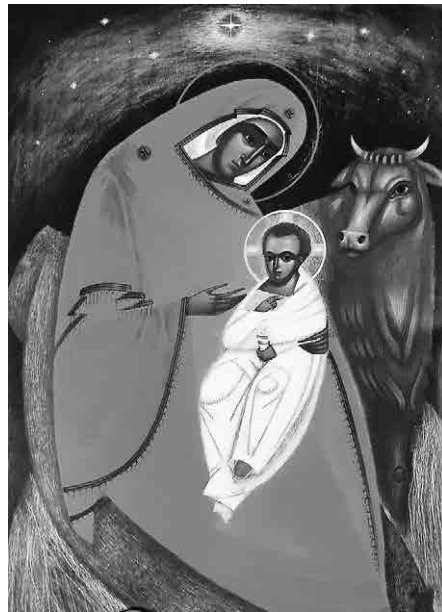

„А квокати не будете?“ — питається мама дітей.

Дітям того двічі й казати не треба. Вже вони під столом, у сні. А там горіхи, ліскові й волоські, і цукерки в таких гарних папірцях, що аж їх обдирати жаль. Знаходять, тішаться, обмінюються ними, поки у вікні не появляться хлопці зі звіздою й поки крізь шибки не залунає коляда. Проспівали, й тато дає їм рукою знак, щоб ішли До кухні, де їх обдарують. Пішли, а на їх місце надтягнули другі, й треті, четверті, бо це їх свято, свято коляди. Як село довге й широкі, скрізь вона лунає, а вітер її звуки несе і зв'язує з такими самими

А у Велику П'ятницю — майже ті самі слова, але в іншому світлі: «Сьогодні Той, хто підвісив землю на водах, піднесений на дереві; Цар ангелів носить терновий вінець; Той, хто годував Ізраїль манною, годується молоком; Наречений Церкви прибитий до хреста».

Два гімни — одна таємниця. Різдво і Розп'яття — два крила одного Божого

Оксана Романів-Тріска, «Різдво Христове», 2013.

польоту до людини. Святий Єфрем Сирін, поет і богослов IV століття, писав у своїх гімнах, що лоно Марії і дерево хреста — два місця однієї сили: «Лона не обмежило Його могутності, як і балки хреста не стримали Його від оживлення мертвих».

Для Єфрема ясла — початок гробу, а гріб — нове лоно життя. Бог

колядами по інших селах, по цілім краю, по всіх отих широких просторах, де живе наш народ. Коляда, золотий, небесний обруч, один із тих нечисленних, що тримає вкупі все, що своє, рідне, власне, святе...

Гаснуть свічки на ялинці, і догорають свічки в ліхтарях на столі, мама останки страви виносить до другої кімнати для духів, а челядь з кухні недоїдену страву вгортає до путні й кладе в саду для вовків. Зорі меркнуть, вітер шумить і білим снігом обтулює дерева, хати та задуває стежки й дороги. Село спить...

Богдан Лепкий

входить у темряву тіла, щоб уже там приготувати воскресіння. Це і є логіка Воплочення: Бог не тікає від людської тілесності, а входить у неї, щоб її переобразити. Сирійські гімни співають: «Владика всесвіту лежить у яслах, подібних до гробу; білі пелени — це провісник Його плащаниці». Марія тримає в обіймах Дитя — і тримає в серці всю таємницю Пасхи. Серед дарів мудреців миро завжди було найзагадковіше. Золото — для Царя, ладан — для Бога, а миро? Це ж пахощі похорону. У сирійській традиції співали: «Вони принесли Йому миро, бо Він народився, щоб сплатити борг смерті». А старець Симеон промовить до Марії: «*І твою душу меч пройме*». У храмі, де всі радіють життю, вже падає тінь Хреста.

Євангелист Лука не випадково пише: «Марія сповила Дитя і поклала Його в ясла». А потім: «Йосиф сповив тіло в полотно і поклав Його в гріб». Два речення — два береги однієї ріки. Ісус починає і завершує земне життя у кам'яній виїмці, загорнутий у тканину — народжений для життя, народжений для смерті, народжений для воскресіння.

Сучасний світ не любить таких парадоксів. Йому потрібне Різдво без Голгофи, свято без тіні. Тому замість ікон — блискучі пластмасові шопки. А ікона каже щось інше: що радість і біль — це одне. Марія, дивлячись у очі Немовляти, вже бачить хрест.

У цьому її святість: у згоді на те, що любов ранить. Східна ікона не солодка — вона правдива. Вона навчає, що серйозна радість більша за легковажну. Схід нагадує те, що Захід забув: нема радості без жертви. Різдво — не тепла перерва від світу, а прихід Бога у його найхолодніші місця. Це Пасха зими — перехід через ніч до світла. І не тільки Ісус, але й ми покликані пройти цей шлях — від ясел власної крихкості до гробу, який може відкритися.

В одному з візантійських гімнів Церква співає: «Прославляємо Твоє Різдво, Христе, яви нам також Твоє Богоявлення». А у Велику П'ятницю: «Прославляємо Твої страждання, Христе, покажи нам Твоє Воскресіння».

Це та сама мелодія — тільки в іншому світлі. Бо Різдво — не втеча від світу, а його спасіння. Не свято зими, а Зимова Пасха, у якій Бог народжується, щоби померти. І помирає, щоб ми могли жити.

о. Христофор Єдвабнік

80 літ тому

Москва почала ліквідацію Греко-Католицької Церкви

(25 січня 1946 р.)

Реалізуючи пакт Ріббентроп-Молотов та розподіл сфер впливу між СРСР та Третім Рейхом 22 вересня 1939 року московитські війська увійшли до Львова, який залишився під їхньою окупацією до 1941 року. В 1941-1944 рр. Львів був під окупацією нацистів, а потім місто знов зайняли московити.

Великою перешкодою в закріпленні на українських землях «радянської влади» та будівні «щасливого, комуністичного майбутнього» стала Греко-Католицька Церква, яку належало ліквідувати. Розглянувшись в ситуації на релігійному полі на Західній Україні НКДБ (Народний комісаріат державної безпеки СРСР) скерував до НКДБ УРСР (Народний комісаріат державної безпеки Української радянської соціалістичної республіки) письмо: „Вказівки про скликання собору греко-католицької уніатської церкви західних областей України для ліквідації її шляхом возз'єднання з РПЦ”. Письмо датоване 25 січня 1946 р.

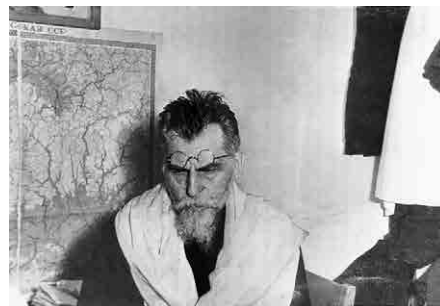
План виконання наданих вказівок затвердив нарком (народний комісар) державної безпеки УРСР С. Савченко 6 лютого 1946. Його заступник П. Дроздецький очолив оперативну групу, яка приїхала до Львова для організації виконання цього завдання. Московія приступила до ліквідації нашої Церкви всякими силами намагаючися надати цій операції начебто вигляд законності. Нагадаймо — у цьому часі всі єпископи Греко-Католицької Церкви

були арештовані й заслані. 1 листопада 1944 року помер Митрополит Андрей Шептицький.

(бт)

* * *

До нагальних завдань спецслужб [що прибули до Львова] належав контроль за відбором кандидатів у делегати собору. Складання списків кандидатів від Львівської, Самбірсько-Дрогобицької

Слипий ІІІ в момент арешта

та Станіславській епархій було доручено членам Ініціативної групи, тоді як райвідділи НКДБ УРСР мусили здійснювати перевірку кожної кандидатури на лояльність до радянської влади та РПЦ.

План НКДБ УРСР передбачав і регламент собору, виступи на ньому 32 священників і 10 мирян, ретельну підготовку текстів таких виступів (за зміст доповідей делегатів персонально відповідав начальник райвідділу НКДБ УРСР), а також організацію масових листів на адресу собору від вірян із проханням возз'єднатися з Російською православною церквою.

Щодо реальної кількості греко-католицьких священників, які підтримували Ініціативну групу напередодні проведення собору, відомості різняться: джерела подають цифри від 986 до 1 037 осіб.

Відбір кандидатів у делегати собору в основному завершився в лютому 1946: Ініціативна група затвердила список з 225 делегатів від духовенства (частина кандидатур не витримали перевірку на лояльність). Остаточного до списку делегатів собору було включено 216 священників (68 — зі Львівської, 47 — Станіславської, 40 — Тернопільської, 61 — Дрогобицької областей) та 19 мирян. За свідченнями учасників, реальна кількість делегатів, згодом присутніх на соборі, була помітно меншою.

У зв'язку з відсутністю єпископату виникла проблема канонічності собору — це потребувало негайного висвячення нових єпископів-владик. 22.02.1946 під час літургії в Хрестовоздвиженському соборі Києво-Печерської лаври екзархом Московської патріархії в Україні було вчинено «акт приєднання до Православної церкви» всієї Ініціативної групи та постриг у монаший чин Антонія Пельвецького й Михайла Мельника. 24.02 і 25.02 у кафедральному Володимирському соборі в Києві відбулися єпископські хіротонії Пельвецького (для Станіславської) та Мельника (для Самбірсько-Дрогобицької епархій).

Ініціативна група на передсоборній нараді 06.03.1946 разом із запрошеними 14 делегатами від епархій узгодила проекти порядку денного, регламенту роботи та всіх соборних ухвал.

Влада здійснювала не тільки ідеологічне й організаційне, але й фінансове забезпечення акції: розпорядженням РНК СРСР від 24.01.1946 за підписом В. Молотова з резервного фонду уряду на різні витрати, пов'язані з проведенням →

«Христос Раждається! Славімо Його!»

Перше Різдвяне послання Митрополита Йосифа Сліпого (ривок) виголошене до вірних в день Христового Різдва (7 січня 1945) в Архикатедральному Храмі у Львові». У Різдво 1946 року Кир Йосиф передував вже під арештом.

... Важке, воєнне шесте підряд Різдво. Які ми розбиті, які розсіянні по всіх усядах: на фронтах, в копальнях, на за-сланні, в тюрмах, на роботах. Все ж таки нині згадка на св. Вечір лучить нас всіх — Христове Різдво об'єднує нас всіх і тут, і там з тими, що живуть в Америці, Канаді, Аргентині, Франції, Англії і Німеччині. Усі наші діти радуються Різдвом. Христова Вечера — це спільна наша радість, як спільною є вона неба і землі, ангелів і людей. Вже ця одна гадка мусить змінити сумні настрої.

Я думав, що промовлю оцей перший раз до вас на Різдво після того вже, як втихне воєнна хуртовина. Та однак, не зважаючи на ті сумні настрої, не дається мені здушити небесна радість, яку несуть зі собою кожні Різдвяні свята.

Вони підбадьорюють нас і прояснюють наші лиця. Коли перелякалися були пастирі, що стерегли перед грабіжниками своїх черед, своїх стад, коров кіз і овець, тоді почули голос: «Не бійтеся,

бо це звіщаю вам велику радість, котра буде всім людям. Що народився ваш сьогодні Спас, котрий є Христос Господь, в місті Давида. І це вам знак: знайдете дитя повите пеленами і лежаче в яслах. І зараз зявилося з ангелом множестов небесного воїнства, що хвалило Бога кажучи: «Слава на висоті Богу, а на землі — мир, людям доброї волі» (Лук. 2,10-14). Це народився Божий син з неба, прийняв душу і тіло, щоб вибавити нас з тих бід, з неволі і зла, щоб нас спасти. То є велика потіха, якої нам не може дати ніхто на землі, жодний володар, хоч як він цього бажав для своїх підданих і якої не може нам ніхто і ніщо відібрати.

Ми не самі тепер, бо з нами Бог, як співали ми на великому Повечір'ї: «З нами Бог, зрозумійте народи, і коріться, бо з нами Бог». Ми будьмо спокійні — не маємо чого боятися, хоч би які валилися на нас клопоти, нещастя — бо з нами Бог. Ніхто нас не переможе,

бо ніхто не може стати на прю з Богом і Його побідити. Та все таки тиснетесь мимоволі думка, що хоч з нами Бог, та Він зсилає великі нещастя на нас. А чей Він одним кивненням руки міг би утихомирити воюючі народи і відвернути від нас усе лихо. Чому ж Він того не хоче зробити?

Мої дорогі браття і сестри! Не вибрав собі Христос дороги встеленої рожами, не шукав собі вигід, не вибирав, що приємніше, але провадив важке життя. Тим вказав Він нам, що це найпевніший шлях до небесного щастя. Таж міг так само Бог змести з лиця землі Ірода та не казати втікати Свому Синові, якого найбільше любив, аж до Єгипту наражуватися на небезпеки, не потребував спочити в убогій стаєнці, не потребував допускати до убивання дітей в Вефліємі. І шойно пізніше, коли перебралася мірка Божої терпеливості — ангел ртунув Ірода і він живцем зігнів. Це могло статися і на початку, але Христос хотів, тоже тому, щоб він мав час навернутися, а переслідуваним — щоби могли заслужити собі на більшу нагороду.

Вкінці бачимо, як не зважаючи на ті прикрости, з безмежним довірям (Закінчення на 16 сторінці)

Нова Єва у таїнстві спасіння

(Закінчення з 1 сторінки)

Титули «Мати благодаті» та «Посередниця всіх благодатей» вважаються прийнятними в деяких дуже конкретних значеннях, але заохочується з особливою увагою пояснювати ті значення, які можуть призвести до плутанини.

В римському документі читаємо: «У перші століття християнства Отці Церкви насамперед цікавилися божественним материнством Марії (*Theotókos*), Її вічним дівицтвом (*Aeiparthenos*), Її досконалою святістю, свободою від гріха протягом усього життя (*Panagia*) та її роллю як нової Єви, зосереджуючи у таїнстві

собору, було виділено 400 тис. крб (зокрема, на організацію приїзду та поселення учасників у готелі, видачу продовольчих талонів і пайків, загальну охорону собору Святого Юра та готелів тощо).

ВУЕ — Велика Українська
Енциклопедія

Воплочення свої роздуми над участю Марії у Відкупленні, яке здійснив Христос». Спосіб, в який святкуємо Різдво Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, підтверджує ці слова.

Другий день різдвяних свят є в нас присвячений Богородиці, є днем Її Собору (гр. *Synaxis*), найважливішого, головного спомину. Це також відповідає логіці візантійської традиції, яка на другий день після головного свята вшановує тих, хто в події з історії спасіння відіграв важливу роль.

У свято Собору Пресвятої Богородиці співаємо в Службі Божій замість «Достойно є воістину»: «Любе то нам, бо безпечно від страху, вигідне мовчання; з любови же, Діво, прости пісні, милозвучно складені, не легко є. Але, о, Мати, силу, як Ти зволиш, подай». І подала силу авторові/авторам Акафісту на Її честь. В цьому шедевр візантійської гімнографії, написаному саме на свято Собору, звертаємося до неї, між іншими, такими словами, які здатні ви-кликати здивування: «Радуйся: осново

віри непохитна; бо через Тебе пекло (гр. *Aides*) опустіло; бо Ти позбавила влади нелюдяного мучителя; роду людського поправо; бо через Тебе рай знову відчинений; подателько Божої ласки (гр. *agathotetos*); душі моєї спасення».

Римський документ згадує про Акафіст (в приписі н-р 15): «У цьому гімні поет прикрашає Марію найпрекраснішими прикметниками та символічними метафорами, просячи її прийняти його поетичну жертву та заступитися за спасіння людства від земного гріха». Саме, йдеться про прикметники і символічні метафори. Не називає Марії «Спасителькою», «Відкупителькою», не вживає титулів, які вірні в своїй щирій, але не спертій на солідному богословському фундаменті побожності, могли б неправильно розуміти.

Хай Акафіст, протягом цілого літургійного року, стане нашою головною Богородичною молитвою! Хай таким чином таїнство Різдва Христового осяю дванадцять місяців! Хай чимшвидше здійсяться ці слова: «Радуйся, бо в Тобі запевнення нашої перемоги; Радуйся, бо через Тебе вороги згинуть».

о. Богдан Панчак

Блаженний єпископ Григорій Хомишин

(1867–1945)

28 грудня 1945 року в Лукнянівській в'язниці Києва помер мученичою смертю IV Єпископ Станіславівської Єпархії УГКЦ блаженний священномученик Григорій Хомишин. Арештований в ніч 11 квітня 1945 року разом з усіма єпископами УГКЦ катехістською владою.

Владика Григорій Хомишин.

Владика Григорій Хомишин народився 25 березня 1867 року у родині селянина-середняка в с. Гадинківці Гусятинського району Тернопільської обл., на Україні. Своє навчання Григорій розпочав у сільській початковій школі. Провчившись там чотири роки, у дванадцятирічному віці, по рекомендації і допомозі священника Сімовича вступає до Тернопільської гімназії, яку закінчив 1888 року на відмінно. З дитинства Григорій відзначався побожністю і вже як учень гімназії належав до товариства «Апостольство Молитви». Завжди був одним з кращих учнів не лише у класі, а й цілій гімназії, був взірцем для інших.

Після здобуття початкової освіти та закінчення Тернопільської гімназії 1888 року, побожний юнак вступив до Львівської Духовної Семінарії. Роки навчання молодого богослова промайнули у ретельній праці над книжкою та над собою, і невдовзі після закінчення студій, 18 листопада 1893 року, він отримав ієрейські свячення.

Першим призначенням молодого священника був пост вікарія в кафедральному соборі Станіслава. Станіславський ординарій, Владика Юліан

Сас-Куїловський побачив у молодому священникові велике майбутнє, і дав йому направлення на поглиблення богослов'я до Відня (1894-1899), де він навчався 5 років і одночасно був сотрудником греко-католицької парафії св. Варвари.

По закінченні Віденської Вищої Духовної Академії («Августінеуму») одержав звання доктора богослов'я. Отець Григорій Хомишин спочатку отримав призначення на пост другого вікарія Станіславівського кафедрального храму, а з 23 грудня 1899 року — призначення на пост першого вікарія, і до того ж став катехитом в школі імені Міцкевича і жіночих школах Станіслава. Незабаром за добру працю на духовній ниві о. Григорія призначено парохом Коломиї.

1902 року Митрополит Львівський і Галицький Андрей Шептицький покликав талановитого священика собі на поміч до Львова і призначив ректором семінарії. 16 квітня 1904 року о. Григорій Хомишин був іменованій Єпископом Станіславівським. 19 червня того ж року Митрополит Андрей Шептицький, Перемиський Владика Костянтин Чехович і Архиепископ вірменського обряду Йосиф Теодорович довершили інсталяцію новопризначеного Владика в Станіславівській кафедрі.

Владика Хомишин очолив Станіславівську єпархію відразу після Андрея Шептицького, і слід особливо наголосити, що це була гідна заміна. Владика Григорій писав: «Програмою мого владичтва буде дбати про славу Божу і спасіння людських душ. Від цієї програми я ані не смію, ані не можу, ані не бажаю відступити». Владика Григорій Хомишин усе своє життя керувався цим заповітом.

На початку своєї діяльності новий Владика зосередив свою увагу на духовній формації священників, підкреслюючи роль молитви у житті та заохочуючи священників, щоби ті з більшою любов'ю поставилися до пасторальних завдань та місійних викликів часу. Він почав відвідувати парафії, організувати в них тижневі, а деколи і двотижневі місії, коли він сам часто проповідував та сповідав.

Єпископ Григорій Хомишин усіма силами працював над розбудовою

єпархії. За стараннями Владика уряд асигнував фонди на утримання духовної семінарії в Станіславові, і 1907 року її нарешті було відкрито. Єпархіяльна семінарія стала справжнім осередком духовної та наукової освіти для українців. Таким чином почала здійснюватися мрія Владика — виховати нове духовенство під своїм безпосереднім доглядом.

Одночасно Єпископ Григорій дбав про розвиток монаших Чинів і Згромаджень та допомагав їм матеріально. Так, в липні 1909 року, єпископська капітула віддала дім з фундації інж. Осостовича на вул. Петра Скарги 17 (тепер вул. Василянок) на власність Сестер Василянок, які заснували там інститут для дівчат, початкову школу й учительську семінарію. З допомогою Владика Сестри вибудували на тій площі праве крило нового будинку, де примістилися монастир і названі установи.

У 1920-х роках Єпископ Григорій Хомишин запросив до Станіслава монахів Чину Найсвятішого Избавителя (Редемптористів). Владика надав їм парафію на передмісті Гірка і вибудував каплицю й приміщення на вул. Голуховського (тепер — Чорновола). Владика Григорій дбав про монастир не лише Станіслава, але й усієї єпархії. Так, за його допомогою побудовано дім Сестер Службниць в Микуличині. Мріяв також підняти з руїни історичний монастир Манявський Скит, але Друга світова війна перешкодила цьому. А загалом про розвиток монаших чинів у єпархії свідчить таке порівняння. У час, коли Владика Григорій 1904 року став Єпископом в Станіславівській єпархії, були один чоловічий монастир і чотири жіночих, то у 1935 році їх було відповідно сім і тридцять чотири.

Попри всі свої численні душпастирські харизми, Владика був ще й дбайливим і талановитим господарем. Єпархіяльне Товариство Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії під натхненням Владика закупило дві площі в Станіславові, на одній з яких вибудував

На честь Владика Хомишина названі Чортківська дяківсько-катехитична академія (заснована 1992 року)

фешенебельне приміщення, де розмістився кінозал, готель, крамниці і приватні помешкання (нині — готель „Дністер» та Народний Дім № 1 на розі вул. Шевченка і Січових Стрільців).

В бурхливі роки національно-визвольної революції на Україні після перенесення Національної Ради Західно-Української Народної Республіки зі Львова до Станіслава надав приміщення для Національної Ради ЗУНР, брав участь у її засіданнях і нарадах. Активно закликав населення до вступу в Українську Галицьку Армію. Направляв до УГА священників у якості капеланів для ідеологічного зміцнення військ, виховання солдат в національному дусі. Під час польської окупації він вперше, на Зелені Свята, попровадив процесію на могили Січових Стрільців, за що мав великі неприємності від влади. Актуальною у час видання (1932 р.) і до сьогодні залишається публіцистичний нарис Єпископа Григорія Хомишина „Українська Проблема», який сповнений мудрим і пророчим словом Архипастира на переломі історичної долі України між двома світовими війнами.

У міжвоєнний період вів активну пропаганду проти більшовиків, за що пізніше і був покараний ними. Єпископа Григорія Хомишина радянська влада заарештовувала двічі. Перший раз 1939 року. Цілу ніч водили його на третій

поверх і вниз у будинку магістрату і тільки над ранком відвезли додому.

Влітку 1941 року, на загальноміському мітингу в Станіславі, Владика першим офіційно привітав Акт відновлення Української Держави. Владика Григорій всіляко домагався об'єднання представників різних релігійних напрямів, що на той час, було дуже прогресивним явищем не лише для України.

З початком Другої світової війни та разом з тим і масового винищення єврейського народу Єпископ звернувся до німецької влади з проханням не порушувати шосту Заповідь Божу („Не вбивай»), зокрема, не винищувати євреїв, відкрито виступив перед громадянами Станіслава з закликом допомагати їм і захищати від фашистів. За це Преосвященний Владика був заарештований і жорстоко побитий німцями.

15 квітня 1945 року Владика Григорія вдруге заарештовано радянською владою, майже одночасно з усіма Владиками Греко-Католицької Церкви (більшість греко-католицьких єпископів, на чолі з митрополитом Й. Сліпим було заарештовано ще 11 квітня 1945 року).

Після 11 допитів (з 21 квітня до 9 травня 1945 р.) 10 травня 1945 року Кир Григорію пред'явлено звинувачення, в якому, зокрема, констатовано: „ХОМИШИН Григорій Лукич, звинувачується у тому, що він, будучи

єпископом Греко-Католицької Церкви в Станіславській і Тернопільській областях, з моменту встановлення Радянської влади, проводив активну антирадянську агітацію, зводив наклепи на Радянську владу та її політику, будучи агентом Ватикану, вживав активних заходів на відрив українського народу від російського народу, намагаючись розповсюдити вплив католицької віри на територію Радянського Союзу... Після визволення Західної України від німецьких окупантів, продовжував проводити антирадянську діяльність, вів тверду лінію зміцнення уніатської греко-католицької церкви і розповсюдження її впливу на Схід.» Останній допит Єпископа Григорія Хомишина відбувся 11 вересня 1945 р. Він тривав з 21 год. до 23 год. 40 хв.

21 грудня 1945 року Єпископ Григорій Хомишин був переведений із внутрішньої тюрми НКДБ до лікарні Лук'янівської тюрми. А 28 грудня 1945 року о 10 год. після восьми місяців фізичних і моральних тортур перестало битися його серце.

Численні свідки підтверджують, що смерть Владика Хомишина настала після тривалих побоїв на допитах, де він безстрашно боронив святу католицьку віру (...).

Джерело: *Івано-Франківська Митрополія УГКЦ*

Нова єпархія, це потреба й виклик

(Закінчення з 15 сторінки)

Владика Йосафата Кунцевича (Вільнюс — 2023);

- участь у прощі трьох єпархій УГКЦ до Пратулинав 150-ту річницю смерті Підляських Мучеників (2024);
- відновлення культу ікони Супраської Богородиці, Білосток (2022);
- встановлення Капітули Санктурарію св. Володимира Великого, Іданськ (2023);
- закінчення будівництва (від фундаментів) церкви Різдва св. Івана Хрестителя в Ельблонгу (2024);
- заснування й копітка праця єпархіяльного Карітас;
- покладення мощей св. Володимира Великого в Іданській

конкатедрі Покрови Пресвятої Богородиці (2025).

Про події з 5-літнього життя єпархії та ще багато інших, зреалізованих ініціатив можна почитати та переглянути ілюстративні світлини у спеціальному виданні «5 літ Ольштинсько-Іданської Єпархії УГКЦ в Польщі». Книжку запрошені гості отримали на згадку під час трапези на закінчення святкувань.

В інтерв'ю з нагоди ювілею на запитання журналіста: «Яке послання Ви хотіли б передати вірним на наступні роки життя єпархії?», Преосвященний Владика Аркадій Трохановський відповів: «Надії. Щоб ми сміливо йшли вперед, щоб ми організували різні заходи, духовно вдосконалювали себе. Можна сказати, що до цього і є покликана

Віра Вовк

Різдво

Всміхнися, Мамо! На Твоїх колінах
Проснулось нині дороге Дитя;
Його загріли сарни і ягня,
Як догорали в вогнищі поліна.

Прийшов і князь, і воїн, і чумак
Розпромінити личенько дитяче,
Та й розстелили взори мерехтячі,
Пшеничні ядра і пахучий мак.

Лягає ніч на вбогім оборозі
І світить мирно уставками зір.
Усе: і янгол, і пастух, і звір
Клякає тихо на Твоім порозі.

єпархія. Бути гордими, що ми є вірними Української Греко-Католицької Церкви».

ред. Б. Тхір

Нова єпархія, це потреба й виклик

У п'яту річницю [рахуючи від 15 листопада 2025 р.] заснування Ольштинсько-Гданської Єпархії УГКЦ катедра Покрови Пресвятої Богородиці заповнилася вірянами, запрошеними гостями, священниками, монахинями й монахами у такій кількості, що, згадуючи інгрес Владика Аркадія Трохановського (23 січня 2021 р.), який відбувся в умовах жорстоких обмежень спричинених пандемією коронавірусу COVID-19, можемо ствердити, що на даний день храм був заповнений вщент.

Перед жертвовником собору при Преосвященнішому Митрополиті Перемисько-Вашавському кир Євгеніві

року, рішення Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, була утворена Ольштинсько-Гданська Єпархія УГКЦ на території Польщі. Заснування нової єпархії відбулося через виділення частин територій із двох існуючих вже церковних структур: із Перемисько-Варшавської Архиепархії та Вроцлавсько-Гданської Єпархії. Хіротонія Преосвященного Владика Аркадія Трохановського відбулася в Ольштині 23 січня 2021 року, в день літургійного спомину святого священномученика Йосафата, архієпископа Полоцького. Головним святителем був Блаженніший Святослав, Глава УГКЦ.

історичну хвилину. Сьогодні ми були свідками потрібної радості Греко-Католицької Церкви у Польщі, яка є радістю усієї помісної Української Греко-Католицької Церкви як на рідних землях, так і розсіяних по всій земній кулі. Сьогодні ми святкуємо урочисте проголошення нової нашої Ольштинсько-Гданської єпархії. Ми є учасниками єпископської хіротонії преосвященного Владика Аркадія, а також будемо свідками введення на ново утворений престол ольштинсько-гданських єпископів їхнього першого правлячого архиєрея. Три історичні події в одній, єдиній хвилі. Сьогодні під склепінням цієї ново проголошеної катедри, відповідно до нашої тисячолітньої традиції, ми багато раз співали потрібне «Аксіос», що означає «достойний». Дійсно так, «Аксіос», ти є достойний наш народ, наш Божий люде, на цій землі мати свою єпархію. Дорога до її утворення сповнена була дорогою мучеництва, слізьми переселенців і вигнанців. Неймовірними зусиллями протистояння комуністичним репресіям і муравлиної праці задля організації, тут на цих теренах, нашого духовного і культурного життя. Сьогодні висловлюємо нашу синівську вдячність Святішому Отцеві Пані Франциску за те, що поблагословив рішення Синоду єпископів нашої Церкви і проголосив створення цієї нової єпархії...».

Заснування третьої греко-католицької єпархії, що входить до складу Перемисько-Варшавської Митрополії УГКЦ в Польщі, це був черговий крок до скріплення цілої нашої Церкви в Польщі. До цієї знаменної події вела довга дорога, яку також стелили ті священники післявоєнних років, про яких мовимо: **подвижники**. Про них у своїй проповіді, серед іншого, нагадав Митрополит Євген Попович:

Вірні катедрального храму вітають владик в порозі урочистим словом та традиційним хлібом і сіллю.

Поповичу, який очолив святкову Боже-ственну Літургію, стали: Владика Аркадій Трохановський, Владика Володимир Ющак ЧСВВ, Владика Марюш Дмитерко та трьох єпископів Римо-Католицької Церкви: Митрополит Вармінський Юзеф Гужинський, єпископ-помічник Януш Островський і єпископ-емерит Яцек Єзерський.

Отці-парохи, що приїхали до Ольштина на ювілейні святкування, репрезентували цілу єпархію — від Битова по Білосток. Звичайно, не забракло також отців з півдня єпархії, які голов-но працюють в парафіях, що засновані для воєнних біженців. Їх очолює ректор Душпастирських Осередків Ольштинсько-Гданської Єпархії протоієрей о. Богдан Костецький.

Затвердженням Святішим Отцем Папою Франциском 25 листопада 2020

Блаженніший у проповіді до зібраних п'ять літ тому в ольштинському храмі, між іншими, відзначив: «Тут, в Ольштині, ми переживаємо особливу

У торжестві 5-ліття Ольштинсько-Гданської Єпархії взяли участь віряни з цілої її території.

«...Процес дозрівання до самоуправи та творення еклезіяльного життя, згідно з принципами та традиціями Східної Церкви, був довгим й непротим. Але, через наполегливість наших душпастирів, таких як отець Ріпецький, о. Гриник, о. Денько, о. Дзюбина, о. Романик, та при підтримці Патріярха Йосифа Сліпого, який після звільнення з московського заслання, опинився в Римі — йшов до переду.

Вже у 1964 році Апостольська Столиця призначила Примаса Польщі, Кардинала Стефана Вишинського, делегатом Апостольського Престолу для греко-католиків з усіма правами ординарія. Тим самим, наша церковна спільнота, мала свого ординарія, до якого все-таки могла звертатися у всіх наболілих питаннях.

Примас Вишинський призначив отця митрата Василя Гриника, своїм генеральним вікарієм, який свої обов'язки виконував з винятковою відданістю аж до смерті в 1977 році. Наступним став отець митрат Степан Дзюбина, який виконував свої обов'язки до смерті Кардинала Вишинського. Далі, новопризначений Примас Польщі, Архиепископ Юзеф Глемп в 1981 році призначив двох своїх генеральних вікаріїв. Для північно-західної Польщі отця Йосафата Романика ЧСВВ з Варшави, та для південно-східної Польщі отця митрата Івана Мартиняка з Лігницьі...

У 1989 році Греко-католицька Церква у Польщі за волею папи Івана Павла II, вперше після арешту владика Йосафата Коциловського отримала власного єпископа. Цей уряд обійняв Преосвященний владика Іван Мартиняк, хіротонізований 16 вересня 1989 року в Ченстохові, спочатку як помічник Примаса Польщі, та від 16 січня 1991 року як повноправний ординарій Перемиської Греко-католицької єпархії. З цього моменту почалося нове життя нашої Церкви в Польщі».

* * *

П'ять літ праці Ольштинько-Іданської Єпархії УГКЦ означає також вже конкретні досягнення, серед яких належть назвати:

- участь у спільномусоборі трьох єпархій УГКЦ в Польщі, Поршевиці (2022 р.);
- очолення владикою А. Трохановським початку святкування 400-ліття від мученицької смерті (Закінчення на 13 сторінці)

Архиєрейську літургію очолив Перемисько-Варшавський Митрополит УГКЦ Євген Попович.

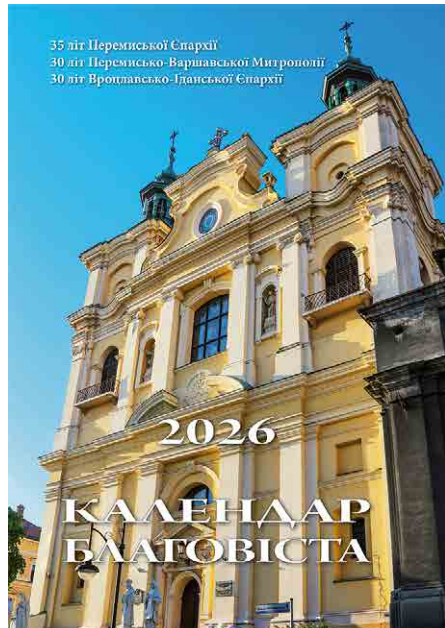
Разом з греко-католицькими владиками на Божественній Літургії молилися також латинські єпископи.

Ольштинська греко-католицька катедрa Покрови Пресвятої Богородиці.

«Календар Благівіста» 2026

«Календар Благівіста» на 2026 р. присвячений 35-літтю відродження структури нашої Української Греко-Католицької Церкви в Польщі:

«У 1989 році Греко-Католицька Церква в Польщі отримала, вперше після арешту у 1945 р. Владика Йосафата Кочиловського, свого власного єпископа. Ним став висвячений 16 жовтня 1989 року о. Іван Мартиняк, спочатку як помічник Примаesa Польщі та генеральний вікарій вірних греко-католицького обряду. 16 січня 1991 року Святіший Отець Іван Павло II призначив Його

Преосвященство єпископа Івана Мартиняка, ординарієм Греко-Католицької Перемиської Єпархії».

У календарі на 2026 р. також поміщений місяцелік вже згідно рішення V сесії Синоду Єпископів Перемисько-Варшавської Митрополії від 14.11.2025 р., за яким святкування Пасхи та всіх рухомих свят проходить за григоріанським календарем. В альманасі також поміщено ряд публіцистичних статей і актуальні шематизми всіх трьох наших єпархій.

* * *

Зміст Календаря 2026

- Календар (місяцелік)
- 2026 рік у ретроспективі історичних подій Видатні постаті й події, роковини яких відзначаємо у 2026 р.

- о. митрат Богдан Панчак **Написане залишається** (стаття-хроніка)
- ks. dr Igor Hubacz — **Unici w Papieskim Alumnacie w Braniewie (1578–1798)** — (історична стаття)
- о. Партеній Підчеха ЧСБВ **Становлення та розвиток парафії Пресвятої Тройці в Гіжицьку: історичний огляд — 35-ліття**
- Іванна Новаківська-Матковська **Краків Олексі Новаківського — 20 років навчання творчості, кохання** — (стаття на мистецько-художню тему)
- ред. Богдан Тхір — **Фрески XV–XVIII століть в мурованих храмах** — (історично-краєзнавча стаття)
- Шематизм Української Греко-Католицької Церкви у Польщі

Календарі 2026 доступні в греко-католицьких парафіях в Польщі!

Дорогі Читачі!

Христос Рождається! Нехай цьогорічне Різдво принесе Україні й світу перемогу, знищить все зло, а доля більше не буде нас випробовувати. Неай сила Господня та опіка будуть завжди з нами, зміцнюють нашу віру, розтоплюють наші серця та дають нам впевненість робити успішні кроки!

Бажаємо Вам всього добра й світла, тепла й благополуччя. Нехай в Україні настане довгоочікуваний мир!

Редакція «Благівіста»

Христос Раждається! (...)

(Закінчення з 11 сторінки)

відносяться і Мати Божа, і св. Йосиф до Небесного Отця. Вони певні, що вони з Христом і що їм не може статися нічого злого. Отець Небесний найліпший Батько, дбає і про нас. Тому не захитуймося в довіру до Нього, бо певно кінець окажеться все добрим.

Тому святкуймо радісно Різдво, хай буде слава во вишніх Богу. Вірно що прийде мир на землі і що новонароджений Христос, якого памятку ми

святкуємо, ласкаво глядить на нас. Нехай радісне обличчя Дитятка на сіні осяє ваші серця, скріпить і піддержить на дусі. Терпіння наші не довгі.

*Глянь оком щирим, о Божий сину,
На нас нещасних, нашу Україну,
Зішли їй з неба дар превеликий
Щоб тя хвалила во віки вічні.*

Христос раждається!

Свята ніч

Скінчився день, вже сонце спить,
На небі зірка мерехтить,
Під снігом гнуться віти –
У кожному домі попри шлях
Стоять ялинки у свічках
І колядують діти.

Найкраще свято з усіх свят –
Різдво! Лунає срібний сміх,
Видзвонює колядка –
У сяйві синіх, жовтих свіч
Стоїть свята Різдвяна Ніч
Над яслами Дитятка.

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний бюлетень. Видає Українська Греко-Католицька Церква у Польщі. Редакція працює на громадських засадах. Редагує колегія: **Владика Аркадій Трохановський, о. митрат Богдан Панчак, о. Микола Костецький** — координатор від Перемисько-Варшавської архієпархії, **о. Євген Сухий** — координатор від Вроцлавсько-Козалінської єпархії. Відповідальний редактор **Богдан Тхір** (бр). **Аркадій Стопа** — технічні консультації. *Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.*

Kuria bp, ul. Biskupa Jana Śnigurskiego 2A, 37-700 **Przemysł**, tel/fax 16 678-78-68, e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl; **Kuria bp**, Pl. Nankiera 15a, 50-140 **Wrocław**, tel./fax 71 343-94-77; fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl; **Kuria bp**, ul. Lubelska 12, 10-405 **Olsztyn**, tel: 89 539 60 48, e-mail: eparchia.kontakt@gmail.com

Adres redakcji: BŁAHOWIST; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 Górowo Iławeckie, tel. 89 761-04-21, e-mail: blahowist@poczta.onet.pl, konto: Bank Spółdzielczy w Górowie Ił, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001